

Zadeva C-393/20

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

18. avgust 2020

Predložitveno sodišče:

Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie (Poljska)

Datum predložitvene odločbe:

7. avgust 2020

Tožeča stranka:

T.B. in D. sp. z o.o.

Tožena stranka:

G. I. A/S

Anonimizirana različica

[...] (ni prevedeno)

SKLEP

Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie V Wydział Gospodarczy
(regionalno sodišče za Kraków-Śródmieście v Krakovu, V. gospodarski oddelek,
Poljska [...] (ni prevedeno) [sestava senata]

je 7. avgusta 2020

po obravnavi [...] (ni prevedeno) [navedba v zvezi s postopkom] 7. avgusta 2020
v Krakovu

v združenih zadevah

v zvezi s tožbo T. B. in D., družbe z omejeno odgovornostjo v J.,

proti G. I. A / S v K. (Kraljevina Danska)

zaradi plačila,

sklenilo:

I. v skladu s členom 267 [PDEU] se Sodišču Evropske unije predložita ti vprašanji za predhodno odločanje:

- „(1) Ali je treba člen 13(2) v povezavi s členom 11(1)(b) Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah razlagati tako, da se lahko nanj sklicuje oseba, ki je v zameno za storitve, opravljene za neposrednega oškodovanca v prometni nesreči v zvezi z nastalo škodo, pridobila zahtevke za izplačilo odškodnine, vendar ne opravlja poklicne dejavnosti na področju uveljavljanja odškodninskih zahtevkov od zavarovalnic in, ki je na sodišču, pristojnem za kraj, kjer ima svoj sedež, tožila zavarovatelja civilne odgovornosti povzročitelja prometne nesreče, ki ima sedež v drugi državi članici?
- (2) Ali je treba člen 7(2) ali člen 12 Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah razlagati tako, da se nanj lahko sklicuje oseba, ki je na podlagi pogodbe o odstopu terjatve pridobila zahtevke od oškodovanca v prometni nesreči, da bi vložila tožbo zaradi civilne odgovornosti na sodišču države članice, ki je pristojno za kraj dogodka, proti zavarovalnici storilca prometne nesreče s sedežem drugi državi članici, kot je država članica, v kateri je prišlo do dogodka?“

[...] (ni prevedeno)[navedba v zvezi s postopkom]

O b r a z l o ž i t e v

sklepa z dne 7. avgusta 2020

I. Predmet spora in pomembna dejstva:

1. Predmet postopka v združenih zadevah so zahtevki dveh podjetnikov: T. B. in D., družbe z omejeno odgovornostjo v J. proti toženi stranki G. I. A/ S v K. (Danska) V obeh združenih zadevah tožeči stranki zahtevata odškodnino za škodo, nastalo zaradi prometnih nesreč, katerih povzročitelja sta zavarovana pri toženi stranki.
2. Zadeva [...] (ni prevedeno) [št. 1]
 - 2.1. Tožeča stranka T. B. je v tožbi z dne 19. oktobra 2018 zahtevala, naj se toženi stranki naloži plačilo zneska 501 PLN. V utemeljitvi je tožeča stranka

poudarila, da je 12. decembra 2017 prišlo do prometne nesreče, zaradi katere je bilo poškodovano vozilo v lasti oškodovanca K. W. Iz dokumentov, priloženih tožbi, izhaja, da je do dogodka prišlo v kraju K. (Poljska), vozili, ki sta bili udeleženi v prometni nesreči, sta registrirani na Poljskem, voznika pa sta poljska državljana. Povzročitelj škode – P. P. – je imel pri toženi zavarovalnici polico zavarovanja civilne odgovornosti. Tožena stranka je iz naslova odškodnine plačala znesek 1.301,17 PLN. Po mnenju tožeče stranke je bil znesek odškodnine premajhen. Tožeča stranka, ki se poklicno ukvarja z dejavnostjo ocenjevanja tveganj in ocene izgube, je od oškodovanca pridobila zahtevek za preostanek odškodnine na podlagi pogodbe o odstopu terjatve.

2.2. V odgovoru na tožbo je odvetnik tožene stranke zahteval zavrnitev tožbe, kar je obrazložil s tem, da ni pristojnosti nacionalnih sodišč. Tožena stranka se je sklicevala na argumente iz sodbe Sodišča z dne 31. januarja 2018, C-106/17. Ker se tožeča stranka poklicno ukvarja s pridobivanjem odškodninskih zahtevkov, ne more uživati posebnega varstva, ki ga zagotavlja *forum actoris*, in bi morala zavarovalnico tožiti pred sodiščem v kraju, kjer ima ta sedež. Tožena stranka je predstavila številne sodbe poljskih splošnih sodišč, ki so obravnavala podobna dejanska stanja[...] (ni prevedeno) [sklicevanje na nacionalno sodno prakso].

2.3. Tožeča stranka je v dopisu z dne 24. julija 2019 navedla, da na Poljskem tožena stranka deluje prek družbe C. P. sp. z o.o., zato naj bi bila zanjo pristojna nacionalna sodišča. Poleg tega člen 12 Uredbe št. 1215/2012 določa, da je zavarovalnica lahko tožena pred sodiščem v kraju, kjer je prišlo do škodnega dogodka.

3. Zadeva [...] (ni prevedeno) [št. 2]

3.1. D. družba z omejeno odgovornostjo v J. je s tožbo z dne 8. maja 2019 zahtevala, naj se toženi stranki naloži plačilo 1.626,95 PLN. V utemeljitvi je tožeča stranka navedla, da se je prometna nesreča, zaradi katere je bilo poškodovano vozilo oškodovanih M. in E. C., zgodila 7. julija 2017. Povzročitelj škodnega dogodka ima pri toženi družbi zavarovanje civilne odgovornosti. Iz dokumentov, priloženih tožbi, je razvidno, da je do dogodka prišlo v Š. (Poljska), da sta vozili, ki sta bili udeleženi v prometni nesreči, registrirani na ozemlju Poljske, in da sta voznika vozil poljska državljana. Med popravilom vozila sta oškodovanca od tožeče stranke najela nadomestno vozilo. Tožena stranka je izpodbijala znesek stroškov najema nadomestnega vozila, ki so znašali 2.558,40 PLN, in je za ta namen plačala le 931,45 PLN. Oškodovanca sta 4. marca 2019 s tožečo stranko sklenila dogovor o odstopu terjatve iz naslova stroškov najema nadomestnega vozila.

3.2. V odgovoru na tožbo je odvetnik tožene stranke zahteval zavrnitev tožbe, ker nacionalna sodišča niso pristojna. Tožena stranka se je sklicevala na argumente iz sodbe Sodišča z dne 31. januarja 2018, C-106/17. Ker se tožeča stranka poklicno ukvarja s pridobivanjem odškodninskih zahtevkov, ne more uporabiti možnosti vložitve tožbe pred sodiščem v drugi državi članici, kot je

država članica, kjer ima zavarovalnica sedež. Za utemeljitev svojega stališča je tožena stranka predstavila številne sodbe splošnih sodišč, ki so obravnavala podobna dejanska stanja.

3.3. V dopisih z dne 3. decembra 2019 in 4. marca 2020 je tožeča stranka navedla, da ne more veljati za enakopravni subjekt glede na toženo stranko. Tožeča stranka je le servisno podjetje, ki ponuja možnost popravila vozila brez neposrednega plačila. Z nakupom odškodninskih zahtevkov se ne ukvarja, da bi jih uveljavljala na sodišču. Tožena stranka, ki svoje storitve opravlja na ozemlju Poljske, bi morala računati na to, da je treba oškodovancem in subjektom, ki delujejo v njihovem imenu, zagotoviti možnost uveljavljanja zahtevkov pred nacionalnim sodiščem. Tožeča stranka je tudi navedla, da je podlaga za pristojnost določba člena 12 Uredbe št. 1215/2012.

3.4 Na obravnavi 31. julija 2020 je odvetnik tožene stranke poudaril, da bi bil oškodovanec v primeru zavrnitve tožbe v težkem položaju. Servisne delavnice zaradi težavnega uveljavljanja zahtevkov v tujini ne bodo opravljale storitev, za katere ni potrebno neposredno plačilo. Čakanje na plačilo odškodnine s strani tuje zavarovalnice traja več mesecev, medtem ko v teh časih oškodovanci pogosto nimajo sredstev za popravilo vozila ali najem nadomestnega vozila.

II. Pravni okvir

Pravo Evropske unije

4. Uredba (EU) št.1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 2012, L 351, str. 1; v nadaljevanju: *Uredba*).

4.1. Člen 4(1):

Ob upoštevanju določb te uredbe so osebe s stalnim prebivališčem v državi članici ne glede na njihovo državljanstvo tožene pred sodišči te države članice.

4.2. Člen 5(1):

Osebe s stalnim prebivališčem v državi članici so lahko tožene pred sodišči druge države članice samo na podlagi pravil iz oddelkov 2 do 7 tega poglavja.

4.3. Člen 7(2):

Oseba s stalnim prebivališčem v državi članici je lahko tožena v drugi državi članici [...] v zadevah v zvezi z delikti ali kvazidelikti pred sodišči v kraju, kjer je prišlo ali lahko pride do škodnega dogodka;

4.4. Člen 8(2):

Oseba s stalnim prebivališčem v državi članici je lahko tožena tudi kot [druga stranka v postopku] v tožbi glede garancij ali v drugih intervencijskih tožbah, pred sodiščem, kjer teče prvotni postopek, razen če je bil ta postopek začel samo z namenom, izvzeti to osebo iz pristojnosti sodišča, ki bi bilo pristojno v tej zadevi;

4.5. Člen 11(1)(b):

Zavarovalnica s sedežem v državi članici je lahko tožena [...] v drugi državi članici v primeru tožb, ki jih vložijo zavarovalec, zavarovanec ali upravičenec iz zavarovanja, pred sodiščem v kraju, kjer ima stalno prebivališče tožnik;

4.6. Člen 11(2):

Za zavarovalnico, ki nima sedeža v državi članici, temveč ima v eni od držav članic podružnico, predstavništvo ali drugo poslovno enoto, se v sporih, ki izhajajo iz poslovanja podružnice, predstavništva ali poslovne enote, šteje, da ima sedež v tej državi članici.

4.7. Člen 12:

Glede zavarovanja odgovornosti ali zavarovanja nepremičnin je zavarovalnica lahko tožena tudi pred sodiščem v kraju, kjer je prišlo do škodnega dogodka. Enako velja, če premičnine in nepremičnine krije ista zavarovalna polica in jih je prizadel isti dogodek.

4.8 Člen 13

(1) Glede zavarovanja odgovornosti je možno, če to dovoljuje pravo sodišča, zavarovalnico pozvati, da se udeleži postopka, ki ga je oškodovanec začel zoper zavarovanca.

(2) Členi 10, 11 in 12 se uporabljajo za tožbe, ki jih je oškodovanec vložil neposredno zoper zavarovalnico, če so take neposredne tožbe dopustne.

Poljsko pravo

5. Kodeks cywilny (civilni zakonik) z dne 23. aprila 1964. (Dz.U. z 1964, št. 16, pozicija 93)

5.1. Člen 509:

(1) Upnik lahko terjatev brez soglasja dolžnika prenese na tretjo osebo (odstop terjatve), razen če temu nasprotujejo zakon, pogodbeno določila ali narava obveznosti.

(2) Skupaj s terjatvijo se na prevzemnika terjatve prenesejo vse z njo povezane pravice, zlasti zahtevki za plačilo dolgovanih obresti.

5.2. Člen 822(4) civilnega zakonika:

Oseba, ki je do odškodnine upravičena v zvezi z dogodkom, ki ga pokriva pogodba o zavarovanju civilne odgovornosti, lahko svoje zahteve uveljavlja neposredno proti zavarovatelju.

III. Razlogi, ki utemeljujejo predlog za sprejetje predhodne odločbe

Splošno

6. Skupni element obravnavanih združenih zadev je dejstvo, da se nanašata na prometni nesreči, ki sta se zgodili na Poljskem, pri njej pa so sodelovali le poljski državljani in vozila, registrirana na Poljskem. Tožeči stranki sta subjekta, ki sta pridobila zahtevke za izplačilo odškodnine na podlagi pogodbe o odstopu terjatve.
7. Na Poljskem je običajna praksa, da oškodovanci v prometnih nesrečah, v katerih je škoda likvidirana iz zavarovanja civilne odgovornosti povzročitelja škode, brez neposrednega plačila uporabljajo storitve servisnih podjetij in subjektov, ki dajejo nadomestna vozila v najem, in subjekti, ki opravljajo te storitve, zahtevajo odškodnino neposredno od zavarovalnice povzročitelja škode.
8. Dejstvo, da je bil zavarovatelj civilne odgovornosti povzročiteljev škode družba G. I. A/S s sedežem na Danskem, je sprožilo dvome glede pristojnosti nacionalnih sodišč. Ta zavarovalnica nima podružnice, agencije ali drugega oddelka na Poljskem, zato člen 11(2) *Uredbe* ni podlaga za nacionalno sodno pristojnost. Tožena zavarovalnica je prek P. družbe z omejeno odgovornostjo v Ž na poljske državljane naslovila ponudbo za sklenitev zavarovalnih pogodb.

Prvo vprašanje

9. Iz sodne prakse Sodišča izhaja, da je napotilo v členu 13(2) *Uredbe* št. 1215/2012 namenjeno temu, da se na seznam vlagateljev zahtevkov iz člena 11(1)(b) te uredbe dodajo osebe, ki so utrpeli škodo, da v ta krog ne bi bile vključene zgolj tiste osebe, ki so jo utrpeli neposredno (sodba z dne 31. januarja 2018, Hofsoe, C-106/17, \ [UL C 2018, C 112, str. 5], točka 37 in tam navedena sodna praksa).
10. Sodišče je tudi opozorilo, da so odstopanja od splošnega pravila o pristojnosti sodišča v kraju, kjer ima tožena stranka stalno prebivališče, lahko le izjema in jih je treba ozko razlagati. Iz zgoraj navedenega izhaja, da za razmerja med poklicnimi udeleženci s področja zavarovalništva, med katerimi za nobenega ni mogoče domnevati, da je glede na druge v šibkejšem položaju, ni utemeljeno nobeno posebno varstvo (sodba z dne 31. januarja 2018, Hofsoe, C-106/17, EU.C.2018/112/5, točki 40 in 42 ter tam navedena sodna praksa).
11. V sodni praksi Sodišča ni natančno opredeljen pojem „oškodovanca“ v smislu člena 13(2) *Uredbe*. Vendar je navedeno, da zaščitna vloga člena 13(2) *Uredbe* v povezavi s členom 11(1)(b) *Uredbe* pomeni, da uporaba pravil o posebni pristojnosti, predpisana s temi določbami, ne velja za osebe, v zvezi s katerimi takšno varstvo ni upravičeno (glej sodbe z dne 13. julija 2000, GroupJosi, C-

412/98, EU:C:2000:399, točki 65, 66; z dne 26. maja 2005, GIE Reunioneuropeenne et al., C- 77/04, EU:C:2005:327, točka 20; z dne 17. septembra 2009, Vorarlberger Gebietskrankenkasse, C-347/08, EU:C:2009:561, točka 41).

12. Tožeča stranka – D., družba z omejeno odgovornostjo v J. – ob sklicevanju na sodbo v zadevi C-106/17 navaja, da ni poklicni udeleženec v zavarovalniškem sektorju in ne opravlja poklicne dejavnosti na področju uveljavljanja škodnih zahtevkov proti zavarovalnicam kot pogodbeni prevzemnik teh terjatev. Glavna dejavnost tožeče stranke zajema zagotavljanje storitev poravnave avtomobilskih škod in dajanje v najem nadomestnih vozil. Vendar pa tožeča stranka poleg tega v okviru likvidacij škod brez neposrednega plačila zahteva plačilo zapadlih odškodnin pri zavarovalnicah.
13. V skladu z uvodno izjavo 15 *Uredbe* morajo biti pravila o pristojnosti čim bolj predvidljiva in morajo temeljiti na načelu, da se pristojnost praviloma določa po stalnem prebivališču toženca.
14. Predložitveno sodišče dvomi o tem, katera merila je treba uporabiti pri presoji, ali je zadevni subjekt „šibkejša stranka“, in o tem, ali ga je mogoče šteti za oškodovanca v smislu člena 13(2) *Uredbe*, in se opreti na podlago za pristojnost iz člena 11(1)(b) *Uredbe*. Zlasti ali se presoja samo to, ali je dejavnost zadevnega subjekta v zavarovalniškem sektorju, glavna in ne stranska, ali pa so pomembni drugi dejavniki, kot so viri in obseg drugih gospodarskih dejavnosti.
15. Po mnenju predložitvenega sodišča, bi bilo ob upoštevanju neskladja v sodni praksi splošnih sodišč in pomena vprašanja kar zadeva pristojnost smiselno natančno opredeliti, kateri subjekti se lahko štejejo za oškodovance v smislu člena 13(2) *Uredbe*. Takšno merilo bi lahko bilo na primer podlaga za pridobitev zahtevka. Iz tega bi lahko sklepali, da se subjekti, ki se odločijo za pridobitev določene terjatve s sporazumno pogodbo, ne morejo sklicevati na podlago pristojnosti, ki izhaja iz člena 13(2) v povezavi s členom 11(1)(b) *Uredbe*.

Drugo vprašanje

16. Medtem ko prvo vprašanje za predhodno odločanje zadeva le tožečo stranko v eni od združenih zadev – D. družbe z omejeno odgovornostjo v J. – je drugo vprašanje splošno in se nanaša na obe združeni zadevi.
17. Sodišče dvomi, ali se lahko oseba, ki je na podlagi pogodbe o odstopu terjatve pridobila zahtevek za plačilo odškodnine od zavarovatelja civilne odgovornosti povzročitelja škode, sklicuje na zgoraj navedene določbe člena 7(2) in člena 12 *Uredbe*, da bi lahko uveljavljala zahtevke pred sodiščem v kraju škodnega dogodka.
18. Člen 7(2) *Uredbe* predvideva možnost, da je oseba s stalnim prebivališčem v državi članici lahko tožena v drugi državi članici: v zadevah v zvezi z delikti pred sodišči v kraju, kjer je prišlo do škodnega dogodka; Zato lahko domnevamo, da ta

določba velja tudi za primere, ki vključujejo pravnega naslednika neposrednega oškodovanca zoper subjekt, ki je odgovoren za delikt (npr. zavarovalnico) [...] (ni prevedeno) [sklicevanje na nacionalno sodno prakso].

19. Dvom glede možnosti uporabe navedene povezave pa izhaja iz dejstva, da odgovornost zavarovalnice temelji na zavarovalni pogodbi, sklenjeni s povzročiteljem škode. Poleg tega je vprašanje pristojnosti v zadevah, povezanih z zavarovanjem, urejeno v členih od 10 do 16 *Uredbe*.
20. Tožeči stranki v združenih zadevah navajata, da je podlaga za pristojnost sodišča v kraju dogodka v teh primerih člen 12 *Uredbe*, v skladu s katerim se lahko zavarovalnica v zvezi z zavarovanjem civilne odgovornosti toži pred sodiščem kraja, kjer je nastal škodni dogodek. To stališče se je v analognih okoliščinah odražalo v sodni praksi poljskih splošnih sodišč [...] (ni prevedeno) [sklicevanje na nacionalno sodno prakso]. Po drugi strani pa je poudarjeno, da je treba določbo člena 12 *Uredbe* razlagati v povezavi s členom 13(2) *Uredbe*. Tako se lahko samo oseba, ki je oškodovana stranka v smislu člena 13(2) *Uredbe*, sklicuje na pristojnost iz člena 12 [...] (ni prevedeno) [sklicevanje na nacionalno sodno prakso].
21. Sprejetje ene od zgornjih rešitev bo imelo pomembne učinke za vse udeležence v prometu. Če se domneva, da se kupec terjatve kot poklicni udeleženec v zavarovalniškem sektorju ne more sklicevati na podlago pristojnosti iz člena 7(2) in člena 12 *Uredbe*, bo treba vložiti tožbo na sodišču države članice, v kateri ima sedež zavarovatelj civilne odgovornosti povzročitelja škode, čeprav sta kraj dogodka in stalno prebivališče povzročitelja škode in oškodovanca v drugi državi članici.
22. Vendar pa je mogoče v skladu s členom 13(1) *Uredbe* glede zavarovanja odgovornosti, zavarovalnico pozvati, da se udeleži postopka, ki ga je oškodovanec začel zoper zavarovanca, če to dovoljuje pravo tega sodišča. Podobno določa člen 8(2) *Uredbe*, ki dopušča, da je oseba s stalnim prebivališčem v državi članici lahko – kot druga stranka v postopku – tožena tudi v tožbi glede garancij, pred sodiščem, kjer teče prvotni postopek. V skladu z zgoraj omenjenim členom 822(4) kodeksu cywilnego (civilni zakonik) lahko v skladu s poljsko zakonodajo upravičenec do odškodnine v primeru, ki ga zajema pogodba o zavarovanju civilne odgovornosti, uveljavlja zahtevke neposredno proti zavarovalnici.
23. Tako bo moral kupec terjatve, da bi lahko pred sodiščem kraja, kjer je prišlo do škodnega dogodka, tožil zavarovatelja civilne odgovornosti povzročitelja škodnega dogodka, tožiti samega zavarovanca, ker se bo nato lahko skliceval na podlago pristojnosti, ki izhaja iz člena 13(1) *Uredbe* (oziroma iz člena 8(2) *Uredbe*).
24. Zgoraj navedena razlaga bo povzročila škodljive posledice za povzročitelja škode, ki bo moral plačati številne stroške, čeprav praviloma njegovo sodelovanje kot tožena stranka v takih primerih ni potrebno. Ta rešitev je tudi v neskladju s

poljsko zakonodajo, ki oškodovancu – in kupcu terjatve – omogoča, da toži povzročiteljevo zavarovalnico, ne da bi moral tožiti samega povzročitelja.

25. Po mnenju predložitvenega sodišča je smiselna takšna razlaga določb člena 12 ter člena 13(1) in (2) *Uredbe*, ki dopušča možnost tožbe proti zavarovatelju civilne odgovornosti povzročitelja škode, pred sodiščem kraja, kjer je prišlo do škodnega dogodka, brez potrebe po tožbi proti zavarovancu.
26. Če povzamemo, so za rešitev zadev, ki sta v postopku pred predložitvenim sodiščem, potrebni odgovori na obe vprašanji, ki sta bili predloženi Sodišču. V prid predložitve zgornjih vprašanj za predhodno odločanje govori dejstvo, da sodbe poljskih splošnih sodišč, ki so dostopne javnosti in so po uradni dolžnosti znane predložitvenemu sodišču, kažejo, da se zgoraj navedene določbe *uredbe* razlagajo na različne načine, posledica tega pa je sprejetje – v podobnih dejanskih stanjih – različnih odločb glede pristojnosti nacionalnih sodišč.
27. [...] (ni prevedeno) [navedba v zvezi s postopkom]

DELOVNI DOKUMENT